

A Bíráló Testület ügy- és munkarendje

I. A bíráló delegálásának rendje

a) Bírálókérés

- A bírálók kiküldését az adott kiállítás rendezőbizottságának 15 nappal a bírálat esedékessége előtt a BT elnökének címezve a **BT hivatalos e-mail címére** küldött levélben kell kérnie.
- A kérelemben fel kell sorolni a következőket: a bírálat helye, ideje, a bírálendő állatok faja és fajtái, a bíráltatni kívánt egyedszám, **előzetes megbeszélés esetén a bíráló neve.**

b) A bírálók kiküldése

- A BT elnöke nevében a BT titkár a kiküldendő **bírálót e-mailben** megbízólevéllel látja el a bírálat megkezdése előtt legalább 8 nappal.
- A bíráló a megbízást **az e-mailre válaszolva visszaigazolja**, alapos indok esetén a munka alóli felmentését kérheti.

II. A bírálat lefolytatása

a) A bíráló megjelenése

- A bíráló a kijelölt helyen a kért időben köteles megjelenni.
- A bíráló a munkához szükséges személyi felszerelését köteles magával vinni, úgy mint: tiszta köpenyt, bírálópalcát, tollakat, a függvények kitöltését segítő táblácskát, valamint a szükséges fajtaleírásokat.
- A bíráló csak józan és kipihent állapotban végezheti munkáját.

b) A bírálathoz biztosítandó feltételek

- A bírálat végzése alatt csak a bírálók és a felkért közreműködők tartózkodhatnak a teremben.
- A bírálónak kötelezően megadandó információk a következők: bírálendő fajták egyedszáma, ketreckszámok, a ketrecben elhelyezett állatok neme, színe, a kiadható díjak, a vezető bíráló neve.
- Egy bíráló egy kiállításon optimális esetben 50 állatot bírálhat. 70 állatnál többet semmiképpen nem értékelhet.
- A bíráló fenti feltételek hiánya esetén, illetve ha befolyásolni próbálják a bírálatban, köteles a munkát megtagadni és a helyszínről eltávozni. Az esetről a vezető bírálót szóban, míg a BT elnökét írásban kell tájékoztatni.

III. Általános rendelkezések

a) A bírálók jogai

- A bírálónak joga van a zavartalan munkához.
- Joga van a kiállítás katalógusában való szerepléshez.
- Joga van felmerülő költségeinek megtérítésére, nyolc órai munka esetén egyszeri étkezéshez. Amennyiben nem tud a bírálat megkezdésének napján a helyszínre érkezni, illetve onnan lakóhelyére visszautazni, úgy éjszakai szállást kell biztosítani számára.
- **A bírálati munka elvégzéséért járó díjazás mértéke: főbírálónak 12000 forint, bírálónak 8000 forint.** A díjazás igénybevételeiről a bíráló a kiállítást rendező egyesület javára írásbeli nyilatkozattal lemondhat.

- A bírálónak joga van a bírálathoz szükséges, a II/b pontban felsorolt feltételek biztosítását kérni a rendező szerv képviselőjétől. Nem teljesítés esetén joga van a munkát megtagadni és a helyszínről eltávozni.

b) A bíráló kötelezettségei:

- A bíráló köteles a BT elnökétől kapott megbízást évente legkevesebb egy alkalommal végrehajtani, mentesítés csak igen alapos indokkal lehetséges, egy szezonban legfeljebb két alkalommal.
- A bíráló köteles szakmailag felkészülni a bírálatra és a munkát minden részrehajlás nélkül, legjobb tudása szerint elvégezni.
- A bíráló köteles az állatot a benevezésnek megfelelően értékelni.
- A bíráló köteles a Szövetség országos kiállításán felkérésre közreműködni.

c) Országos és nemzetközi kiállítások

- Az országos kiállításokon végzett munka minden bíráló részére megtiszteltetés és szakmai érdemeinek elismerése.
- A nemzetközi kiállításokon végzett munka díjazása a rendezőbizottság hatáskörébe tartozik.
- A bíráló részére minden kiállításon ahol munkát végzett, jár a kiállítás katalógusából egy ingyenes példány, amelyet a bíráló csak a bírálói munka hiánytalan elvégzését követően vehet át.

d) Fajtacsoport főbíráló

- Az országos kiállításon vezető bírálóként működik közre. Tagja a BT vezetőségének. Feladata a hozzátartozó faj, fajtacsoport értékeléséhez szükséges szakmai anyag elkészítése, annak esetenkénti korszerűsítése. A standard bizottság felkérésére, közreműködik annak munkájában.

e) Vezető bíráló

- Minden kiállításon kötelező legalább egy vezető bíráló részvétele és közreműködése, akinek az ellenjegyzésével adható kiváló és kitűnő minősítés, jelölhetők ki a győztesek és a kizárt egyedek.
- Ellátja a hozzá tartozó bírálók szakmai felügyeletét. Garantálja a tisztességes munkavégzést.
- Tartozik a BT vezetőségének legkésőbb a kiállítási szezont követő március 31-ig írásos összefoglaló jelentést adni a hozzá beosztott bírálók által végzett munkáról. Amennyiben ezt elmulasztja, a következő kiállítási szezonban vezető bírálói megbízatást nem kaphat.

f) Szakbíráló:

- A klubkiállításokon javasolt szakbíráló alkalmazása, ha az adott fajtából minimum 60 egyed kerül bemutatásra.

IV. Szakmai rendelkezések

1. Adható minősítések

- Kitűnő minősítés** - a fajta olyan példánya, amely a kiválók közül kiemelésre érdemes, a tenyésztés jelenlegi állapotát a legmagasabb szinten képviseli, pontszám 97 pont.

A bírálólapra az előnyök rovatban csak „**A tenyésztés jelenlegi állapota szerint a fajta kitűnő példánya.**” feliratot kell írni. Alá kell írni a helyszínt, és időpontot, majd a bírálónak és a vezetőbíróknak is alá kell írnia!

- b) Kiváló minősítés** - a fajta kiváló egyede, amellyel szemben csak egy küllemi kívánalom támasztható, pontszám 96 pont
- c) Igen jó minősítés** – a fajta tenyésztésre ajánlott, hiba nélküli egyede. A kívánalmak rovatban min. kettő, vagy több tétel is lehet. A pontszám két tétel esetén 95 pont, három tétel esetén 94 pont, háromnál több tétel esetén 93 pont.
- d) Jó minősítés** – a fajta tenyésztésre még használható egyede, amelynek egy hibája vagy egy hibája és több kívánalma van. A pontszám 92-91 pont.
- e) Megfelelő minősítés** – az egyed éppen csak megfelel a fajtája iránt támasztott követelményeknek, min. két hibával rendelkezik. Csak szükség esetén tenyészthető tovább. Pontszáma 90 pont.
- f) Nem megfelelő minősítés** – a bírálatból valamilyen okból kizárt példány. Az indokot a bíráló köteles a bírálólapon feltüntetni.

Minden bírálólapon a gyűrűszámnak, ill. az egyedi jelölésnek szerepelnie kell.

A 96-97 pontot elért, ill. a kizárt egyedek bírálólapját a vezetőbíróknak minden esetben láttatni kell.

Az értékelést és a pontszámokat kék színnel, a díjazást piros színnel kell írni.

2. Győztes címek kiadása

- a) Nemzeti győztes:
- A cím a nemzeti kiállításon adható ki. A cím kiadása nincs a kiválók, kitűnők darabszámához kötve. A nemzeti győztes egyednek azonban minimum a kiváló minősítést el kell érnie.
- b) Fajta győztes:
- A cím a fajtaklub kiállításokon ítélt oda, minimum 60 kiállított egyed esetén. A cím kiadása nincs a kiválók, kitűnők darabszámához kötve. A fajta győztes egyednek azonban minimum a kiváló minősítést el kell érnie.
- c) Kiállítás győztes:
- Területi, és egyesületi kiállításokon a kiállítás győztes címet lehet kiadni, amely ez esetben nincs kötve sem a kiválók, kitűnők darabszámához, sem a kiállított egyedek számához.
- d) Szín győztes:
- A cím nemzetközi, országos, területi, klub és egyesületi kiállításokon a nemzeti győztes, fajta győztes vagy kiállítás győztes egyed színétől eltérő színű állatok esetében a rendezőség és a vezetőbíró egyetértésével adható ki, ha a színváltozathoz legalább 20 értékelhető egyed ki lett állítva. A szín győztes egyednek minimum az igen jó minősítés 94 pontjával kell rendelkeznie.
- e) Szövetségi díj:
- Ha valamely fajtából olyan példányt mutatnak be a nemzeti kiállításon, amely a nemzeti győztes, vagy a színgyőztes címet nem kaphatja meg, de a többi kiállított állat közül minőségben vagy valamely tulajdonságában kiemelkedik, szövetségi díjjal jutalmazható.

f) Tiszteletdíj:

- Ha valamely fajtából olyan példányt mutatnak be, amely a fajta győztes kiállítás győztes, vagy a szín győztes címet nem kaphatja meg, de a többi kiállított állat közül minőségben vagy valamely tulajdonságában kiemelkedik, tiszteletdíjjal jutalmazható.

3. A bírálat rendszere és módszere

- a) Országos, területi, egyesületi és klubkiállításokon a szöveges értékelő rendszert kell alkalmazni. Mentésítést ez alól csak a szövetség elnöksége adhat a rendező szervezetnek a kiállítás időpontját megelőző min.3 hónappal korábban írásban beadott kérelme esetén, a BT vezetőségének javaslata alapján.
- b) A minősítésnél használatos értékelési kifejezések: *előnyök, kívánalmak, hibák.*
- c) A bíráló köteles értékeléskor az előnyöket, a kívánalmakat és a hibákat szövegesen indokolni.
- d) Kizáró okok:

*Galambok esetében:*1) A kiállító hibáiból:

- szövetségi gyűrű hiánya
- lehúzható gyűrű (a „túl nagy gyűrű” tolerálható, amennyiben nem lehúzható)
- bővített, átszínezett, vágott vagy összeforrasztott, ragasztott gyűrű
- a megengedett 6 évnél idősebb gyűrűvel jelölt állatok*
- megjelölt állatok
- gyengén ápolt vagy ápolatlan galambok
- beteg vagy élősködőkkel erősen fertőzött állatok
- erősen károsodott galambok
- állatok feltűnően körülnyírt tollakkal vagy rajzmezőkkel (pl. fésű, fej-vagy előkerajz)
Kivételt csak a tyúktarkák mérsékelt „ollózása” képez
- mindennemű mechanikai, kémiai vagy gyógyszeres beavatkozás a tollal fedett illetve tollatlan testrészeken. Festék, olló vagy ragasztóhasználat. Hajlítás, törés, varrás vagy tollbeültetés mely a szépség tökéletesítését hivatott szolgálni.
Kivételt csak a lábak és vagy a szemgyűrűk alkoholos esetleg zsíros, olajos tisztítása jelent, addig, amíg az a tollazatot nem érinti.
- minden egyéb próbálkozás a bírók megtévesztésére, véleményük befolyásolására.

2) Az állattal veleszületett rendellenességek miatt:

- felismerhetetlen fajtajegyek
- nyilvánvaló keresztezések
- fejletlen egyedek
- előírt méretű, mégis levehető lábgyűrű
- a csontozat feltűnő elváltozásai
  - erősen görbe vagy dőlt mellcsont S illetve U alak
  - Kivételt a jelentéktelen bár felfedezhető U alakú mellcsont jelent, mely azonban jelentős bírálati hátrányt kell, eredményezzen (kategória visszaesés)
  - megszakadt, illetve megtört vonalú mellcsont
  - deformált ujjak, hiányzó karmok, úszóhártya
  - Kivételt e három fogyatékoság esetében csak az erősen lábtollas fajták képeznek.

- torzult csőr
  - a tollazat feltűnő elváltozásai
    - hasadt toll, kivéve a zsírmirigy nélküli fajtákat
    - terpesztett szárny
    - erősen kifordult szárny

Kivétel a szárny kifordultságának megítélése abban az esetben, amikor a zárt szárny karevezői nem fekszenek szorosan egymáson, hanem felül a testhez feszesen zárnak ám a hátat nyitva hagyják. Az igen hosszú tollazatú galambok esetében nem mindig érhető el a zárt szárnytartás, melynek megkövetelése ezért elnézhető.
  - több mint 11 vagy kevesebb, mint 9 elsőrendű evező egy-egy mindkét oldalon
  - oldalanként min. 2-vel eltérő számú elsőrendű evezőtollak
  - ferde farok
  - nyitott-vagy osztott farok
  - ernyős farok
  - hézagos farok
  - kevesebb, mint 11 vagy több mint 13 kormánytoll, kivételt képez, ha az adott fajta vagy rajzváltozat esetében ez az eltérés a fajtaleírásban megengedett.
  - az előírttól eltérő írisz (szem) szín
  - törtszem, vagyis a tört íriszmező
  - felemás szem
  - pupilla eltérés*
- Kivétel a kissé sötét, a pigmentált vagy foltos és ezért a kívánatostól eltérően színezett szem, mely fajtánként lehet kívánalom vagy hiba
- erős álláshiba
  - X vagy O lábak
- 4. Az állatok egyedi megkülönböztető jelzése**

a) Galambok esetében

- A bírálatra bocsátott galamb lábán egyedi, megkülönböztethető jelzésnek, szabályos lábgyűrűnek kell lenni. A szabályos lábgyűrű ismérvei a következők:
  - o zárt,
  - o a fajtaleírásban megadott méretű, **(Egy mm-rel nagyobb gyűrű elfogadott, ha az nem húzható le a galamb lábáról.)***
  - o jelezze a tenyésztő hazáját felségjellel,
  - o tartalmazzon a tenyésztő személyére utalást (végtelenített sorszám igazolókérdőívvel),
  - o jelezze a kelés évét évszámmal, jelezze a galamb sorszámát.

b) Baromfik esetében

- A galambokkal megegyező, de a gyűrűt szárnykrotália is helyettesítheti.

c) Díszmadarak esetében

- A galambokkal megegyező, de csak a domesztikálódott fajokra kötelező lábgyűrűt tenni, úgy mint: hullámos papagáj, nimfapapagáj, kissándor papagáj, japáni sirálykapinty, zebrapinty és kanári,
- a többire ajánlott.

d) Nyulak esetében

- a fülkrotália vagy fültetoválás kötelező,
- **a kiállítás rendező bizottságának írásos engedélye és felhatalmazása esetén a bíráló eltekinthet a jelzések megkövetelésétől.**

Kanalas János
szakmai alelnök